מקרא. [1] הכהן נדרש לפניו לויקח: ולאחריו. וקמץ משם [2] [יג]באצבעו: ולקח. ולקח (קבלת) הכהן מדם החטאת באצבעו ונתן על קרנות וגו': אלא בימין. דכל מקום שנאמר אצבע וכהונה איכה אלא ימין: (ג) נתינה. מתנת הקרן דמזבח: וכי נאמרה יד[ד]. כלומר וכי נאמרה אצבע בולקח והלא בונתן הוא אמור(ג)[ה]: וי"ו דוהביאה מוסיף על ענין ראשון[ד][ו]. [טו](וכ"ת וי"ו דונתן נמי יהא) מלמד קבלה ממתינה תריך ליכא למימר הכי דאי [1] כתיב ונתן באצבעו הוי גמירא ולקח מונתן דוי"ו מוסיף על ענין ראשון ולקח מכל השתא באצבעו הספיק הענין: ואי [יא] מה סמיכה. (ה) [טז]לר"ש פריך וסמך ידו על ראש קרבנו אלמא סמיכה בבעלים אף שחיטה בבעלים ולא באחר זריקה [יב]: נזיר. כתיב ביה זאת תורת הנזיר אשר ידור (במדבר ו)[יג]: תנופה בנזיר. דכתיב ונתן על כפי הנזיר [יד] לעכב משום דכתיב תורת ואע"ג דלא מעכבא בעלמא כדאמרינן (1) בשמעתא קמייתא [טו] דמסר יומא (ד' ה.) אשם עשאה לתנופה שירי מלוה מעלה עליו הכתוב כאילו לא כיפר וכפר: כן יעשה. על תורת נזרו: תודה. כתיב בה וזאת תורת זבח השלמים וגו' אם על תודה יקריבנו וגו' (ויקרא ז)[טז]: ד' מינין. חמץ חלות [יז]ורקיק ורבוכה בפרק המודה (לקמן דף עז.): שלמיו. על זבח תודת שלמיו לרבות שלמי נזיר לעשרה קנין ירושלמיות ולרביעית שמן [עז] [יח]בתודה (בפ' המודה): ארבעה שבמצורע. עץ ארז ושני תולעת ואזוב ולפרים: תחיה. משמע עיכובא: יוה"כ. כתיב והיתה לכם לחקת עולם בחדש השביעי וגו' באחרי מות: שאר קרבנות כתיב בהו תורה. זאת התורה לעולה ולמנחה וגו' (ויקרא ז)[1]: ולא מעכבי. [1] דאמר בפ"ק (לעיל ד' ד.) באשם הוא עצמו אלא הוקטרו אימוריו כשר ובמנחה [יח] כתיב וזאת תורת המנחה הקרב וגו' (ויקרא ו)[יא] דהיינו הגשה ותנן לא הגיש כשר: הא תורה וחוקה קאמר. [יט] משמע תרוייהו כי הדדי שקולין: מנחה כתיבא חוקה. כל זכר בבני אהרן [יט]יאכל מן עולם (וגו') (שם)[יב]: שהחזיר הכתוב. בלו את אהרן מה שכבר אמור בזריקה אינו אלא לעכב: אאכילה כתיבא. הילכך לא לעיכובא אמת: לחם הפנים. ואכלוהו במקום קדוש כי קדש קדשים הוא לו מאשי ה' מן עולם וגו' (שם כד)[יג]: ושאני התם. גבי מנחה להכי לא הוי חוקה דידה עיכובא משום דכתיב מגרשה ומשמנה מדמלי למכתב מגרש ומשמן וכתיב מגרשה ומשמנה שמע מינה ה"ק גרשה שלם ושמנה שלם שאם חסר כל שהוא פסול ומדלישנרך למיכתב להכי שמע מינה חוקה דידה לאו [כ] [כא]חוקה: מעכבין זה את זה הסדרין והבזיכין מעכבין זה את זה אלא כל היכא דכתיבא אאכילה אכולא מילתא כתיבא שאני התם [כב] דאמר קרא [יז]מגרשה ומשמנה גרש

הכהנים [כג]מקרא נדרש לפניו ולאחריו וסבר ר"ש מקרא נדרש לפניו ולאחריו והתניא [כד] [א]ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו ונתן על קרנות המזבח באצבעו ולקח [ב]מלמד שלא תהא קבלה אלא בימין באצבעו ונתן מלמד שלא תהא נתינה אלא בימין אר"ש וכי [ג]נאמר יד בקבלה הואיל ולא נאמר יד בקבלה קיבל בשמאל כשר ואמר [ד]אביי במקרא נדרש לפניו ולאחריו קא מיפלגי [ג.ה](ור"ש סבר לאחריו נדרש ולפניו אין נדרש) אלא ה"ט דר"ש והביאה וי"ו מוסיף על ענין ראשון וסבר ר"ש וי"ו מוסיף על ענין ראשון [ד] אלא מעתה דכתיב [ה]ושחט את בן הבקר והקריבו בני אהרן הכהנים את הדם וזרקו את הדם [ו]מקבלה ואילך מצות כהונה מלמד על שחיטה שכשירה בזר אי לר"ש וי"ו מוסיף על ענין ראשון שחיטה ה"נ בזר תהא פסולה שאני התם דאמר קרא וסמך ושחט מה סמיכה בזרים אף שחיטה בזרים אי מה סמיכה בבעלים [כא]אף שחיטה בבעלים ההוא לא מצית אמרת ק"ו ומה זריקה דעיקר כפרה לא בעיא בעלים שחיטה דלאו עיקר כפרה לא כ"ש וכי תימא [ז]אין דנין אפשר משאי אפשר גלי רחמנא ביוה"כ [ח]ושחט את פר החטאת אשר לו מכלל דשחיטה בעלמא לא בעינן בעלים אמר רב כל מקום שנאמר תורה וחוקה אינו אלא לעכב קא ס"ד תרתי בעיא כדכתיב [ט]זאת חוקת התורה (סימן נת"ץ יקמ"ל) והרי נזיר דלא כתיבא ביה אלא תורה ואמר רב [י]תנופה בנזיר מעכבא שאני התם כיון דכתיב כן יעשה כמאן דכתיבא בהו חוקה דמי הרי תודה דלא כתיבא ביה אלא תורה ותנן [יא]ארבעה (ב) שבתודה מעכבין זה את זה שאני תודה דאיתקש לנזיר דכתיב [יב]על זבח תודת שלמיו [יג]ואמר מר שלמיו לרבות שלמי נזיר והרי מצורע דלא כתיב ביה אלא תורה ותנן [יד]ארבעה מינין שבמצורע מעכבין זה את זה שאני התם כיון דכתיב [יז]זאת תהיה תורת המצורע כמאן דכתיב ביה חוקה דמי והרי יוה"כ דלא כתיב ביה אלא חוקה ותנן [טו]שני שעירי יוה"כ מעכבין זה את זה אלא או תורה או חוקה והרי שאר קרבנות דכתיב בהו תורה ולא מעכבי תורה בעיא חוקה וחוקה לא בעיא תורה והא תורה וחוקה קא אמר ה"ק אף על גב דכתיב תורה אי כתיבא חוקה אין ואי לא לא והרי מנחה דכתיב בה חוקה ואמר רב כל מקום שהחזיר הכתוב בתורת מנחה אינו אלא לעכב החזיר אין לא החזיר לא שאני התם דכי כתיבא חוקה אאכילה כתיבא והרי לחם הפנים דכי כתיבא חוקה אאכילה כתיבא [טז]ותנן שני סדרים מעכבין זה את זה שני בזיכין מעכבין זה את זה הסדרין והבזיכין מעכבין זה את זה אלא כל היכא דכתיבא אאכילה אכולא מילתא כתיבא שאני התם [כ] דאמר קרא [יז]מגרשה ומשמנה

גרש

במקרא נדרש לפניו ולאחריו קא מיפלגי. ולא"ת מנלן דבהכי פליגי דילמא טעמא דרבנן כדאמינא בפ"ק (לעיל דף י.) ופרק שני דזבחים (דף כד:) דכל מקום שנאמר אצבע או כהונה אינו אלא בימין ור"ש בעי תרתי וי"ל דלשון הכרייתא משמע משום דקאי עליה באצבעו כדקתני באצבע ולקח והא דלא מפרש רבנן טעמייהו מדכתיב הכהן משום דאיצטריך הכהן בכיהונו ואע"ג דבפ' שני דזבחים (דף כד:) קאמר אליבא דר"ש ואלא הכהן ל"ל ומשני הכהן בכיהונו הוא הדין לרבנן איצטריך נמי אלא נטר עד לבסוף דמקשי לר"ש ומשני ליה והוא הדין לרבנן ולא"ת בפ' השואל (ב"מ דף לה. ושם) פליגי תנאי במקרא נדרש לפני פניו ופריך תנן השואל את הפרה כו' (לא)והא שומר חנם דלפני פניו לא קתני וליטעמיך שומר שכר דלפניו מי קתני מאי קושיא לימא דההיא משנה ר"ש היא דקסבר הכא ובפ' ב' דזבחים (דף כד:) דמקרא נדרש לאחריו ולא לפניו וי"ל דהתם כב)[טעמא] דר"ש משום דוי"ו מוסיף על ענין ראשון כדאמרינן הכא גבי והביאה ולא"ת ואמאי לא אמרינן הכא דקאי אתרוייהו כמו תתנה ואכלה ומכור בפ' כל שעה (פסחים דף כא:) ובפ' כל הבשר (חולין ד' קיד.) ובפ"ק דמסכת ע"ז (ד' כ.) וגבי נשך ומרבית בפ' איזהו נשך (ב"מ דף סא.) כא)[לא] דמי לתקוס והדרת בפ"ק דקדושין (דף לב:) ומיהו לא דמי לתתנה ואכלה דתרי מילי נינהו אבל הכא חדא מילתא דבאצבעו כד)[חדא קאי דכי האי גונא מחלקין כה)אה' מקרא'ות דאין לסה הכרע שאת מחר משוקדים אלרוב וקס וכי מימא באצבעו נמי לא יהיה לו הכרע ויש לחלק כו)משום דאשכחן ונתת על קרנות המזבח באצבעך כדאמרינן בפ' ד' דזבחים (ד' כד:) ולריך עיון במסכת תענית (ד' טו.כז)) דכתיב אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמהה דאמרינן לדיקים לאורה ויסרים לשמחה ולא אמרינן דקיימי אתרוייהו כמו תתנה ואכלה: **אלא** ה"ט דר"ש והביאה וי"ו מוסיף על ענין ראשון. אפילו לא ידרוש ר"ש כב) לפניו ולאחריו וי"ו מוסיף דרש וגבי ולקח ונתן לא אמרינן וי"ו מוסיף למילף קבלה מנתינה בימין כדפי' בקונטרס דבאצבעו מספיק בין ולקח לונתן דה"ל למכתב ולקח הכהן ונתן מן הדם באצבעו ולא"ת בפ' ב' דזבחים (ד' כד:) דל"ר אלעזר בן שמוע כל מקום שנאמר אצבע בנתינה שינה בנתינה פסול בקבלה כשר והיכן נאמרה אצבע בנתינה דכתיב ולקחת מדם הפר ונתת על קרנות המזבח באצבעך וקסבר מקרא נדרש לפניו ולא לפני פניו ולאחריו לימא וי"ו מוסיף על ענין ראשון ושמא ר"א בר ר"ש לית ליה וי"ו מוסיף על ענין ראשון א"נ לא דרש וי"ו מוסיף כדי לדרוש המקרא לפני פניו: **גלי** רחמנא גבי פרו של אהרן כו'. משמע הכא דלר"ש שחיטת פרו בזר פסולה ולפ ע"ג דמסקינן בפרק קמא דזבחים (דף יד.) לר"ש שחיטה לאו עבודה היא ל"ק מידי כדפי' בפ"ק (לעיל ד' ה.): **ואמר** רב תנופה מעכבא בנזיר. כג) ממתני' הוא מלי לאקשויי דתנן (לקמן ד' מז.) ב' מיני שבנזיר מעכבין זה את זה אלא ניחא ליה לאקשויי דרב אחרב ג"ל משום דאפילו תנופה שהיא שירי מלוה כמ)בשאר קרבנות מעכבת בנזיר:

ואמר מר שלמיו לרבות שלמי נזיר. לקמן איתא בפ' המודה (ד' עת.): **תורה** בעיא חוקה וחוקה לא בעיא תורה. אומר ר"מ דכל מקום דאמרי' חוקה עיכובא לא ממשמעותא אלא מג"ש יליפינן לה בריש פרק ב' דזבחים (ד' יח. ושם) דאמרי' אשכחן ממוסר בגדים פירוש דאם עבד חילל שמויי יין מנגן איתא חוקה חוקה ממוסר בגדים דמעבב דכליף התם לעיל אף שמויי יין לעכב ואם ממשמעותא הוא ל"ל דכליף ג"ש ומיהו מעיקרא ודאי הוה בעי למימר בשמעתין ממשמעותא דהוה בעי תורה וחוקה:

חוקה לא בעיא תורה. ולא"ת ותורה למאי אתא דכה"ג פריך בפ"ק (לעיל ד' י.) גבי אצבע לא בעיא כהונה דפריך אלא כהן ל"ל וי"ל דתורה אמת לשום דרשה: **ושאני** התם דאמר קרא מגרשה ומשמנה. פירש בקונטרס דמלי למיכתב מגרש ומשמן וכתב מגרשה ומשמנה שמע מינה הכי אמר רחמנא מגרשה שלם ומשמנה שלם שאם חסר כל שהוא פסול ובסמוך דאמר שמואל גרש ושמן

מסורת השי"ם

גמ' א) [שבת לב: וש"נ] ב) [זבחים כד. ע"ש] ג) שם ע"ש ד) [שם] ה) רש"ק מ"ז ו) [ברכות לא: וש"נ] ז) לקמן פב. סוכה נ: יבמות מו. קא: סוטיות ו: זבחים לח. תמורה טו: יח: נדה לז: ח) מזיר מו. ט) לקמן כז. י) לקמן כז. עח. יא) [לקמן כז.] יב) [לקמן כז: רש"י יג) גי' ל"ק ל"ש ד"ה בחצבעו ולקח ולקח זו קבלת הכהן מדם החטאת הס"ד ואח"כ ד"ה בחצבעו ונתן זו נתינה מתנת הקרן דמזבח דכתיב ונתן על קרנות יד) בקבלה כלומר כו' אמור ואין מקרא נדרש לפניו ל"ק טו) רש"ק טז) בנעלים דכתיב וסמך כו' ולא באחר הס"ד ואח"כ ד"ה לא בעינן בעלים דכהן זורק ל"ק יז) ורקיקים ל"ק יח) כתובה ל"ק יט) יאכלנה ל"ק. כ) דוקא הס"ד ל"ק תוס' כא) ומילו ל"ק כב) ל"ק כג) ולא ל"ש ורש"ק הגיה וי"ל דדמי לתקוס כו' ולא דמי לתתנה כו' כד) אחד דוכתא קאי ל"ק כה) [יומא נב.] כו) ל"ש דבפטיה דקרא משמע דקאי אולקח מ"מ סבר מ"ק דקאי גם אונתן משום כו' כז) [ע"ש תוס' ד"ה אור] כח) [לקמן לא.]

הגהות הב"ח

(א) גמ' אלעבעה מינים שבתודה מעכבין:
(ב) רש"י ד"ה נתינה ל"ל קודש ד"ה ולא אימן:
(ג) ד"ה וכי נאמרה יד וכו' הוא אמור ומקרא אין נדרש לפניו הס"ד:
(ד) ד"ה ו' דוהביאה וכו' ומלמד קבלה מנתינה שלא תהא אלא בימין תריך ליכא:
(ה) ד"ה ולא מה סמיכה דכתיב וסמך ידו:
(ו) ד"ה מנופה במיל וכו' כדאמרינן בפרוקא קמייתא דמסכת זבחים ולקמן דף צג. שאם עשאה:

גליון הש"ם

גמ' אף שחיטה בבעלים. עי' לקמן דף לא ע"א תוד"ה לפי:

הגהות

תוס' ד"ה במקרא נדרש. וא"ת דבפ' השואל פליגי אמוראי כו'. כל"ל: (רש"ש) וי"ל דהתם דרש כו'. כל"ל נלא קוויס: (רש"ש ועיי"ש) דלא דמי לתקום וכו'. נ"ב נ"ל ל"ל ולא דמי לתקוס וכו' כמ"ש בפ"ק דע"ז וע"ש בתוס': (מלאכת יו"ט)

שיטה מקובצת

ג] מתיבות ולקח עד תיכת המזבח נמחק: ד] נאמרה יד בקבלה הואיל ולא נאמרה יד: ה] מתיבות ור"ש עד אין נדרש נמחק: ו] עי' בהשמטות בסוף המסכת: ז] שאני התם דכתיב מגרשה ומשמנה. אבל מסלתה לא דרש הכא דאצטריך שאם חיסר הסולת שהוא פסול: ח] מקרא הכהנים: ז] וקמ"ן משם הס"ד ומה"ד באצבעו ולקח. קבלה ולקח הכהן מדם: ט] אמור: הס"ד ומה"ד מקרא נדרש לפניו ולאחריו פליגי. דת"ק סבר אצבעו נדרש לפניו לולקח ולאחריו לונתן ור"ש סבר אין נדרש לפניו: ע] ראשון. ולימוד עליון דיציקה מתחתון דקמיצה ואי קשיא ונתן אמאי לא קאמר ור"ל מוסיף על ענין ראשון ולימד קבלה מנתינה והשאר נמחק: י] דאי. הוה כתיב ונתן באצבעו ודאי הרי גמיר: יא] ואי לר"ש ור"ל דהקריבו מוסיף על ענין ראשון נימא נמי שחיטה בזר פסולה. הס"ד ומה"ד סמיכה בזר דכתיב וסמך ידו על ראש קרבנו אלמא סמיכה בבעלים הס"ד ומה"ד אף שחיטה בבעלי' ולא באחר הס"ד: יב] לא בעיא בעלים דכתן זורק דכתיב וזרקו בני אהרן: יג] אפשר שחיטה בבעלים הס"ד ואח"כ מה"ד נזיר ותשאר נמחק: יד] הנזיר ו)והניף מעכב משום: טו] קמייתא דיומא: טז] שמן. בפ' התודה ותיכת בתודה נמחק: יז] מעכבי דאמרי': יח] ובמנחה נמי כתיב: יט] קאמר

ו) נראה ל"ל המיר וגו' והניף הס"ד ואח"כ מה"ד מעכבא. מגוש.

מסכת מקואות

פרק ו' משנה ג'

שְׁלֹשָׁה מִקְוָאוֹת, בָּזֶה עֶשְׂרִים סְאָה וּבָזֶה עֶשְׂרִים סְאָה, וּבָזֶה עֶשְׂרִים סְאָה מַיִם שְׁאוּבִין, וְהַשָּׁאוּב מִן הַצַּד, וְיָרְדוּ שְׁלֹשָׁה וְטָבְלוּ בָהֶן וְנִתְעָרְבוּ, הַמִּקְוָאוֹת טְהוֹרִין וְהַטּוֹבְלִים טְהוֹרִים. הָיָה הַשָּׁאוּב בָּאֶמְצַע, וְיָרְדוּ שְׁלֹשָׁה וְטָבְלוּ בָהֶם וְנִתְעָרְבוּ, הַמִּקְוָאוֹת כְּמוֹת שֶׁהָיוּ וְהַטּוֹבְלִים כְּמוֹת שֶׁהָיוּ:

עין משפט נר מצוה

ח א מיי' פ"ש מהל' מזיקות הל"ה ולין הלכה כמותו:

תורה אור

גמ' א) וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הַחַטָּאת בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל קַרְנֹת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת דָּמוֹ יִשְׁפֹּךְ אֶל יְסוֹד מִזְבַּח הָעֹלָה: (ויקרא ד, לה)

ב) וְשָׁחַט אֶת בֶּן הַבָּקָר לִפְנֵי יְיָ וְהִקְרִיבוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת הַדָּם וְזָרְקוּ אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב אֲשֶׁר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: (ויקרא ט, ה)

ג) וְהִקְרִיב אַהֲרֹן אֶת פַּר הַחַטָּאת אֲשֶׁר לוֹ וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ וְשָׁחַט אֶת פַּר הַחַטָּאת אֲשֶׁר לוֹ: (ויקרא טז, יא)

ד) זֹאת תּוֹרַת הַחַטָּאת הַמִּצֹּרָע בְּיוֹם טָהֳרָתוֹ וְהוּבָא אֶל הַכֹּהֵן: (ויקרא יד, ג)

ז) וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת אַזְכָּרָתָהּ מִגּוּרֶשָׁהּ וּמִשַּׁמְנָהּ עַל כָּל לְבֹנָתָהּ אִשֶּׁה לַיְיָ: (ויקרא ב, טז)

רש"י ח) זאת תורת הנזיר אשר ידר קרבנו ליי על נזרו מלבד אשר תשיג ידו כפי נדרו אשר ידר כן יעשה על תורת נזרו: (במדבר ו, כא)

ט) אִם עַל תּוֹדָה יַקְרִיבֶנּוּ וְהִקְרִיב עַל זֶבַח הַתּוֹדָה חַלּוֹת מַצּוֹת בְּלוּלֹת בַּשָּׁמֶן וּרְקִיקֵי מַצּוֹת מְשֻׁחִים בַּשָּׁמֶן וְסֹלֶת מֻרְבֶּכֶת חַלֹּת בְּלוּלֹת בַּשָּׁמֶן: (ויקרא ז, יב)

י) זֹאת תּוֹרַת הַמִּנְחָה הַקָּרֵב אֹתָהּ בְּנֵי אַהֲרֹן לִפְנֵי יְיָ אֶל פְּנֵי הַמִּזְבֵּחַ: (ויקרא ו, ז)

יא) וְזֹאת תּוֹרַת הַמִّנְחָה הַקָּרֵב אֹתָהּ בְּנֵי אַהֲרֹן לִפְנֵי יְיָ אֶל פְּנֵי הַמִּזְבֵּחַ: (ויקרא ו, ז)

יב) כָּל זָכָר בִּבְנֵי אַהֲרֹן יֹאכְלֶנָּה חֹק עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם מֵאִשֵּׁי יְיָ כָּל אֲשֶׁר יִגַּע בָּהֶם יִקְדָּשׁ: (ויקרא ו, יא)

יג) וְהַיְתָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו וַאֲכַלְתֶּם בְּמָקוֹם קָדֹשׁ כִּי קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא לוֹ מֵאִשֵּׁי יְיָ חֹק עוֹלָם: (ויקרא כד, ט)

שיטה מקובצת

(המשך)

דמשמע: כ] לאו דוקא הס"ד: כא] נשך הא לא דמי: כב] ר"ש וא"ר וא"ר מוסיף כו' ותיכות לפניו ולאחריו ליתא. עי' תוס' [ד"ה ור"ל לא דרשי] לקמן [דף נא ע"ב]: כג] מעכבא בנזיר. לשון מהר"פ וה"ה דמצי לאתויי הא דתנן בסוף נגעים [פי"ד מ"ו] שירי מצות [הן בין שנתן ובין שלא נתן כפר] ומעלה עליו הכתוב כאילו לא כפר וכפר וכן ממתניתין דלקמן בפרקין ב' מיגין וכו':